

**DEMOGRAFİK ÖZELLİKLERİN EĞİTİM METOTLARININ
DEĞERLENDİRİLMESİNE ETKİLERİNİN ARAŞTIRILMASI: HARRAN
ÜNİVERSİTESİ ÖĞRENCİLERİ İLE YAPILAN BİR ÇALIŞMA**
A RESEARCH ON EFFECTS OF DEMOGRAPHIC FACTORS ON THE EVALUATION
OF EDUCATION METHODS: A SUDY WITH HARRAN UNIVERSTY STUDENT
ABSTARCT

Atiye YEŞİL

Harran Üniversitesi, yesilatiye@gmail.com

Ferit ÖRKMEZ

Harran Üniversitesi, orkmezferit@gmail.com

Mehmet Emin İDEMEN

Harran Üniversitesi, m.emin1071@gmail.com

Uğur DURMUŞ

Harran Üniversitesi, ugurdurmus18@gmail.com

Yakup AĞIRTAŞ

Harran Üniversitesi, agirtasyakup@gmail.com

Mehmet MİMAN

Dr. Öğr. Üyesi, Harran Üniversitesi, mmiman@harran.edu.tr

ÖZET

Öğretim metotları öğrenim gören kişinin; öğrenim sürecini, öğrenme kolaylığını, öğrenilen bilginin akılda kalıcılığını etkileyen önemli bir etkidir. Bu etken için birçok şart, imkân ve donanımın yeterli seviyede olması gerekmektedir. Yapılan bu çalışmada öğretim metotlarının; öğrencilerin demografik özellikleri ile olan ilişkisi araştırılmıştır. Araştırma

Şanlıurfa Harran Üniversitesinde aktif öğrenim gören öğrencilerine yönelik yapılmıştır. Öğretim üyelerinin ders anlatım yöntemlerinin değerlendirilmesi sağlanarak verimli ders akışı adına eksik veya yeterli noktaların daha somut görülmesi adına istatistiksel bir sonuç elde etmek amaçlanmıştır. Elde edilen bulgular demografik özelliklerden fakülte derslerin slaytlarla işlenmesine bakış açısını, sınıf, ders saati ve ders sayısı ise sınavlarda sorulan soruların derste anlatılan konular ile paralel bulunmasını etkilediğini göstermektedir.

Anahtar Sözcükler: Harran Üniversitesi, Eğitim Metotları, Demografik Özellikler

ABSTRACT

Teaching methods are important factors that affect the learners' learning process, ease of learning, keeping the knowledge learned in memory. Therefore, a variety of conditions, opportunity and facility are required for these factors. In this study, the relationships between teaching methods and students demographic characteristics are investigated. The research was conducted for students that are actively enrolled in Harran University. It is aimed at to figure out the adequate and inadequate points through the evaluation of instructors' teaching methods by students for a productive learning environment through the statistical analysis of answers. Findings indicate that among demographic factors, faculty of students affect the

evaluation of the use of power point slides in teaching while class level, weekly course hours and weekly course numbers student take affect the students' point of view about the alignment of exam questions parallel to subjects covered in the class.

Key Words: Harran University, Education Methods, Demographic Characteristics

1. GİRİŞ

Öğretim metotları; eğitim sürecinde kullanılacak olan araç gereç, eğitimin süresi, işleyişi, aşamaları bakımından belirlenmiş izlenilmesi tercih edilen yol demektir. Öğreten konumundaki öğretim üyelerinin ders işlerken uyguladıkları öğretim metotları öğrencilerin dersi anlama ve kavrama durumlarını doğrudan etkilemektedir (Açıkgöz, 1996:12). Eğitimin etkili ve verimli yürütülmesi için tercih edilen eğitim öğretim metodu eğitimin öğeleri dikkate alınarak uygulanmalıdır. Öğretim elemanının yeterli alan bilgisine sahip olma mesleki alanda yeterlilik ve etkili sınıf içi yönetime dair bilgi ve donanımına sahip olması gerekir.

Üniversitelerde görev yapan öğretim elemanlarının etkili öğretmenlik ve sınıf yönetimi becerileri bakımından yeterli olmaları ve kendilerini sürekli yenileyip geliştirmeleri son derece önemlidir. (Murat, Aslantaş, Özgan, 2006:3)

Öğrenme-öğretme sürecinde konuların özelliklerine, öğrencilerin beklentilerine göre sınıf-içi eğitimde kullanılacak süreçlerin en uygun şekilde belirlenmesi çok önemlidir (Gökçe, 2002).

Öğretim üyelerinin sahip olması gereken genel öğretmen davranışları olarak bireysel farkları dikkate alma, davranışlarıyla örnek olma, öğrencilere değer verme ve saygı gösterme, öğrenme sürecinde öğrenciyi merkeze alma ve öğrencilere rehberlik etme, dersin ders süresini etkili ve verimli kullanma, konu alanında yeterli donanımına sahip olma, özgüveni yüksek ve kendini yenilemeye açık olma gibi davranışlar sıralanabilir (Borich, 2014; Özçelik, 2010; Demirel, 2011; Bilen, 2006; Sönmez, 2008).

2. YÖNTEM VE MODEL

Çalışma üniversite öğrencilerinin uygulanan eğitim metotları hakkında görüşlerini ortaya çıkarmak için hazırlanan 5-li Likert tipi 10 maddenin yüz yüze görüşme tekniğiyle uygun örnekleme yolu ile seçilen 200 kişiye anket olarak uygulanmasıyla gerçekleştirilmiştir. Açıklayıcı ve keşfedici nitelikteki bu çalışmada verilen cevaplar betimsel olarak incelendiği gibi öğrencilerin demografik özelliklerinin üzerinde en çok katılan ve en az katılan ifadelere etkisi Ki-Kare testi ile araştırılmıştır. Hipotez testleri için anlamlılık seviyesi 0.05 kabul edilmiş olup, bütün istatistiksel analizler SPSS v22.0 istatistik programı ile gerçekleştirilmiştir.

ANALİZ ve BULGULAR

Bu bölümde katılımcıların demografik faktörlere göre dağılım özellikleri ile çalışmada öğrencilerin öğretim metotlarını değerlendirmelerine yönelik sorular, bu sorulara verilen cevapların dağılımlarını gösteren madde analizleri, üzerinde en çok katılan ve en az katılan maddelere öğrencilerin vermiş oldukları cevaplara demografik özelliklerinin etkilerinin araştırma sonuçları yer almaktadır.

Tablo 1. Demografik Faktörlerin Betimleyici İstatistikleri

Demografik Değişkenler		Frekans	Yüzde	Kümülatif Yüzde
Yaş	20-aşağı	98	49	49
	21-23	79	39,5	88,5
	24-26	15	7,5	96
	27-üzeri	8	4	100
Cinsiyet	Kadın	116	58	58
	Erkek	84	42	100
Fakülte	Mühendislik	56	28	28
	Tıp	10	5	5
	İlahiyat	14	7	7
	Eğitim	19	9,5	9,5
	İİBF	55	27,5	27,5
	Diğer	46	23	23
Sınıf	1. Sınıf	39	19,5	19,5
	2. Sınıf	70	35	35
	3. Sınıf	52	26	26
	4. Sınıf	25	12,5	12,5
	5. Sınıf-üzeri	14	7	7
Ders Saati	10-15 saat	45	22,5	22,5
	16-20 saat	37	18,5	18,5
	21-25 saat	41	20,5	20,5
	26-30saat	31	15,5	15,5
	31-36 saat	24	12	12
	37-40 saat	22	11	11
Ders Sayısı	5 ders	11	5,5	5,5
	6 ders	42	21	21
	7 ders	22	11	11
	8 ders	31	15,5	15,5
	9 ders	29	14,5	14,5
	10 ders-üzeri	65	32,5	32,5
Öğrenim Durumu	Birinci Öğretim	187	93,5	93,5
	İkinci Öğretim	13	6,5	6,5
Ders Faktörü Süresi	Öğrencinin İsteği	34	17	17
	Hocanın İsteği	21	10,5	10,5
	Ders İçeriği	100	50	50
	Öğrencinin	16	8	8
	Öğrenci	29	14,5	14,5

Demografik faktörlerin betimleyici istatistiklerine baktığımızda, ankete katılan kişilerin %49'u (98 kişi) 20 yaş ve aşağısındadır. Cinsiyete bazında baktığımızda %58 ile bayanların katılımı söz konusudur. Fakültele göre dağılıma baktığımızda en çok katılımın %28 ile mühendislik fakültesi ve %27,5 ile İİBF fakültesi öğrencileri katılım sağlamıştır. Ankete katılan öğrencilerin %35'i (70 kişi) 2.sınıf öğrencisidir. Ders süresi faktörünün belirleyecek unsurun ne olması gerektiğine dair sorulan soruya öğrencilerin %50'si "Dersi İçeriğinin Yoğunluğu" cevabını vermiştir. Ankete katılan öğrencilerin çoğunluğunun mühendislik fakültesi öğrencileri olduğu için ve mühendislik fakültesi derslerinin ağır olmasından dolayı böyle bir sonuç ortaya çıkmış olabilir.

Çalışmada kullanılan 5-li Likert tipi (1:Kesinlikle Katılmıyorum, 2:Katılmıyorum, 3:Kararsızım, 4:Katılıyorum, 5:Kesinlikle Katılıyorum) 10 madde tablo 2’de gösterilmektedir.

Tablo 2. Maddeler

Madde	Açıklaması
M1	Bölüm hocalarımla eğitim metotlarını doğru ve etkili buluyorum.
M2	Hocalarımla bilgi birikimini yeterli buluyorum.
M3	Hocalarımla ders anlatım tarzı, derse olan ilgimin artmasını sağlıyor.
M4	Hocalarımla ödev vermesini doğru buluyorum.
M5	Hocalarımla kişiliği yaşamımı etkiliyor.
M6	Hocaların öğrencilere karşı tavır ve tutumlarını olumlu buluyorum.
M7	Sınavlarda sorulan sorular, derste anlatılan konular ile paraleldir.
M8	Hocalar dersi anlamamız için ders ile ilgili yeterince örnek veriyor (çözüyor) .
M9	Derslerin slaytlar ile işlenmesini doğru buluyorum.
M10	Verilen derslerin, günlük hayatıma etkisi var.

Yukarıda belirtilen 10 madde çalışmanın grubun verdiği cevapların madde analizleri Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3. Madde analiz tablosu

Maddeler	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum		Ortalama	Standart Sapma
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
M1	33	16,5	58	29	55	27,5	44	22	10	5	2,70	1,13
M2	17	8,5	44	22	55	27,5	69	34,5	15	7,5	3,10	1,09
M3	44	22	40	20	59	29,5	37	18,5	20	10	2,74	1,26
M4	38	19	24	12	37	18,5	65	32,5	36	18	3,18	1,37
M5	42	21	56	28	36	18	41	20,5	25	12,5	2,75	1,33
M6	20	10	45	22,5	58	29	65	32,5	12	6	3,02	1,09
M7	18	9	32	16	52	26	76	38	22	11	3,26	1,13
M8	18	9	46	23	53	26,5	71	35,5	12	6	3,06	1,08
M9	62	31	37	18,5	27	13,5	49	24,5	25	12,5	2,69	1,44
M10	27	13,5	27	13,5	35	17,5	72	36	39	19,5	3,34	1,30

Madde analiz tablosu incelendiğinde genel olarak madde katılım seviyesi orta değer olan 3’ün altında görülmektedir. Detaylı bakıldığında öğrencilerin üzerinde en çok katıldıkları ifade M7 (“Sınavlarda sorulan sorular, derste anlatılan konular ile paraleldir.”, $\bar{X} = 3,26$) iken en az katıldıkları ifade M9 (“Derslerin slaytlar ile işlenmesini doğru buluyorum.”, $\bar{X} = 2,69$) olarak görülmektedir. Bu iki ifadeye verilen cevaplara öğrencilerin demografik özelliklerinin (yaş, cinsiyet, fakülte, sınıf, ders saati, ders sayısı, öğrenim durumu, ders süresi faktörü) etkileri Ki-Kare testleri ile incelenmiş, sonuçlar p-değeri olarak Tablo 4’te gösterilmektedir.

Tablo 4. Demografik Özelliklerin M9 ve M7ye etkileri

Demografik Faktör	p-value	
	M9	M7
Yaş	0,398 ^b	0,113 ^b
Cinsiyet	0,301 ^a	0,239 ^a
Fakülte	0,016 ^{b*}	0,252 ^b
Sınıf	0,062 ^b	0,024 ^{b*}
Ders Saati	0,531 ^b	0,001 ^{b**}
Ders Sayısı	0,567 ^b	0,018 ^{b*}
Öğrenim Durumu	0,320 ^b	0,351 ^b
Ders Süresi Faktörü	0,266 ^b	0,430 ^b

a:Pearson Ki-Kare ile elde edilmiştir

b:Fisher Kesin Ki-Kare ile elde edilmiştir

* p<0.05, ** p<0,01 ilişki anlamlı

Demografik özelliklerin (yaş, cinsiyet, fakülte, sınıf, ders saati, ders sayısı, öğrenim durumu, ders süresi faktörü) katılımcıların üzerinde en az katıldıkları maddeye (M9, " Derslerin slaytlar ile işlenmesini doğru buluyorum.") etkisi incelendiğinde sadece üniversite öğrencisinin okuduğu fakültenin 0,05 anlamlılık seviyesinde verilen cevaplara etkisi olduğu görülmektedir. Üzerinde en çok katılan ifade olan M7 ("Sınavlarda sorulan sorular, derste anlatılan konular ile paraleldir.") ifadeye ise öğrencilerin okudukları sınıf, haftalık ders saatleri ve ders sayılarının etkili olduğu görülmektedir. Anlamlı ilişkilerin detayları sırasıyla Tablo 5-8 de gösterilmiştir.

Tablo 5. Fakültenin M9'a Verilen cevaplara Etkisi
Fakülte * 9.Derslerin slaytlar ile işlenmesini doğru buluyorum. Crosstabulation

		9.Derslerin slaytlar ile işlenmesini doğru buluyorum.					Toplam
		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	
Fakülte	Mühendislik	Sayı 25 % 44,6%	9 16,1%	8 14,3%	11 19,6%	3 5,4%	56 100,0%
	Tıp	Sayı 1 % 10,0%	3 30,0%	0 0,0%	5 50,0%	1 10,0%	10 100,0%
	İlahiyat	Sayı 3 % 21,4%	1 7,1%	0 0,0%	3 21,4%	7 50,0%	14 100,0%
	Eğitim	Sayı 5 % 26,3%	3 15,8%	6 31,6%	5 26,3%	0 0,0%	19 100,0%
	İİBF	Sayı 15 % 27,3%	9 16,4%	7 12,7%	15 27,3%	9 16,4%	55 100,0%
	Diğer	Sayı 13 % 28,3%	12 26,1%	6 13,0%	10 21,7%	5 10,9%	46 100,0%
	Toplam	Sayı 62 % 31,0%	37 18,5%	27 13,5%	49 24,5%	25 12,5%	200 100,0%

Tablo 5'e göre derslerin slaytlar ile işlenmesine karşı çıkanların oranı en fazla mühendislik fakültesinde bulunurken (kesinlikle katılmıyorum + katılmıyorum;%60,7) en çok doğru bulanlar ise İlahiyat fakültesinde okuyanlar (kesinlikle katılıyorum + katılıyorum;%71,4) oldukları görülmektedir. Genel olarak mühendislik dersleri sayısal olduğu için burada sözel fakültelerin aksine slaytların tercih edilemediği düşünülebilir.

Tablo 6. Sınıfın M7'ye Verilen cevaplara Etkisi
Sınıf * 7.Sınavlarda sorulan sorular, derste anlatılan konular ile paraleldir.
Crosstabulation

		7.Sınavlarda sorulan sorular, derste anlatılan konular ile paraleldir.					Toplam
		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	
Sınıf	1. Sınıf	Sayı 0 0,0%	4 10,3%	17 43,6%	14 35,9%	4 10,3%	39 100,0%
	2. Sınıf	Sayı 8 11,4%	10 14,3%	16 22,9%	27 38,6%	9 12,9%	70 100,0%
	3. Sınıf	Sayı 5 9,6%	5 9,6%	12 23,1%	24 46,2%	6 11,5%	52 100,0%
	4. Sınıf	Sayı 1 4,0%	9 36,0%	4 16,0%	8 32,0%	3 12,0%	25 100,0%
	5. Sınıf- üzeri	Sayı 4 28,6%	4 28,6%	3 21,4%	3 21,4%	0 0,0%	14 100,0%
Toplam		Sayı 18 9,0%	32 16,0%	52 26,0%	76 38,0%	22 11,0%	200 100,0%

Öğrencilerin okudukları sınıfın onların sınavlarda sorulan soruların derste anlatılanlarla paralel olması hakkındaki görüşlerine olumlu olarak en fazla 3. sınıflarda (kesinlikle katılıyorum + katılıyorum;%57,7) iken sınıf tekrarından ötürü 5. sınıf ve üzerini olanların en çoğu ise bu ifadeye katılmamaktadırlar (kesinlikle katılmıyorum + katılmıyorum;%57,2). Bu durum onların başarısızlıklarından ötürü bu görüşe katılmadıklarını gösterebilir.

Tablo 7. Ders Saatinin M7'ye Verilen cevaplara Etkisi
Ders Saati * 7.Sınavlarda sorulan sorular, derste anlatılan konular ile paraleldir.
Crosstabulation

		7.Sınavlarda sorulan sorular, derste anlatılan konular ile paraleldir.					Toplam
		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	
Ders Saati	10-15	Sayı 4 8,9%	6 13,3%	7 15,6%	20 44,4%	8 17,8%	45 100,0%
	16-20	Sayı 2 5,4%	7 18,9%	6 16,2%	19 51,4%	3 8,1%	37 100,0%
	21-25	Sayı 1 2,4%	5 12,2%	20 48,8%	12 29,3%	3 7,3%	41 100,0%
	26-30	Sayı 2 6,5%	5 16,1%	7 22,6%	10 32,3%	7 22,6%	31 100,0%
	31-36	Sayı 4 16,7%	1 4,2%	7 29,2%	12 50,0%	0 0,0%	24 100,0%
	37-40	Sayı 5 22,7%	8 36,4%	5 22,7%	3 13,6%	1 4,5%	22 100,0%
Toplam		Sayı 18 9,0%	32 16,0%	52 26,0%	76 38,0%	22 11,0%	200 100,0%

Öğrencilerin haftalık ders saatlerinin onların sınavlarda sorulan soruların derste anlatılanlarla paralel olması hakkındaki görüşlerine etkisi incelendiğinde haftalık ders saati sayısı arttıkça

bu ifadeye doğru olarak katılanların oranı düşmektedir. En fazla katılım (kesinlikle katılıyorum + katılıyorum;%62,2) ile haftada 10-15 ders saati alanlarda iken en fazla karşı çıkanların oranı ise (kesinlikle katılmıyorum + katılmıyorum;%59,1) ile haftada 37-40 saat ders alanlarda görülmektedir. Bu durum ders yükünden kaynaklanan başarı düşüklüğünün sınav soru içeriğine bağlanmasından kaynaklandığını düşündürebilmektedir. .

Tablo 8. Ders Sayısının M7'ye Verilen cevaplara Etkisi
Ders Sayısı * 7.Sınavlarda sorulan sorular, derste anlatılan konular ile paraleldir.
Crosstabulation

		7.Sınavlarda sorulan sorular, derste anlatılan konular ile paraleldir.					Toplam
		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	
Ders Sayısı	5 ders Sayı %	0 0,0%	4 36,4%	1 9,1%	4 36,4%	2 18,2%	11 100,0%
	6 ders Sayı %	3 7,1%	4 9,5%	4 9,5%	26 61,9%	5 11,9%	42 100,0%
	7 ders Sayı %	2 9,1%	2 9,1%	8 36,4%	9 40,9%	1 4,5%	22 100,0%
	8 ders Sayı %	1 3,2%	2 6,5%	11 35,5%	12 38,7%	5 16,1%	31 100,0%
	9 ders Sayı %	3 10,3%	8 27,6%	7 24,1%	7 24,1%	4 13,8%	29 100,0%
	10 ders Sayı %	9 13,8%	12 18,5%	21 32,3%	18 27,7%	5 7,7%	65 100,0%
	Toplam	Sayı %	18 9,0%	32 16,0%	52 26,0%	76 38,0%	22 11,0%

Haftalık ders sayısı doğal olarak haftalık ders saatindeki gibi M7'ye olan bakışı etkilemekte haftalık ders sayısı arttıkça sınavların içeriği ile derste anlatılanların paralelliğine katılanların oranı azalmaktadır.

SONUÇ

Bu çalışmanın amacı üzerinde araştırma yapılan, öğretim üyelerinin eğitim metotlarının öğrencilerin yaş, sınıf, fakülte, ders saati gibi demografik özellikler ile olan ilişkisini tespit etmektir. Bu amaçla Şanlıurfa Harran Üniversitesinde eğitim gören toplam 200 öğrenci ile yüz yüze bir çalışma yapılmıştır. Bu çalışma sonucu bazı demografik özelliklerin, öğretim üyelerinin eğitim metotlarıyla ilişkili olduğu görülmüştür. . Elde edilen bulgular demografik özelliklerden fakülte derslerin slaytlarla işlenmesine bakış açısını, sınıf, ders saati ve ders sayısı ise sınavlarda sorulan soruların derste anlatılan konular ile paralel bulunmasını etkilediğini göstermektedir.

Bu çalışma başka üniversitelere uygulanarak, başka demografik özelliklerin öğrenme ve öğretmeye etkileri araştırılarak geliştirilebilir ve karşılaştırmalı sonuçlar elde edilebilir. Böylelikle yüksek eğitim öğrenmeyi ve öğretmeyi kolaylaştırıcı ve verimli kılmayı yönelik politikaların belirlenmesinde kaynak oluşturabilecek nitelikte bilimsel bulgulara ulaşılabilir.

KAYNAKÇA

1. Açıkgöz Ü. K., (1996). "Etkili Öğrenme ve Öğretme", İzmir, Kanyılmaz Matbaası.
2. Bilen, M. (2006). "Plandan uygulamaya öğretim", Ankara, Anı Yayıncılık.

3. Borich, G. D. (2014). “Etkili öğretim yöntemleri” , (Çeviri Editörü: M. B. Acat) Ankara, Nobel Akademik Yayıncılık.
4. Demirel, Ö. (2011). “Eğitimde program geliştirme” , Ankara, Pegem Akademi Yayıncılık.
5. Gökçe, E., (2002). “İlköğretim Öğrencilerinin Görüşlerine Göre Öğretmenlerin Etkililiği”, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 1(2):111-112.
6. Murat, M.; Aslantaş, H. & Özgan, H. (2006). “Öğretim Elemanlarının Sınıf İçi Eğitim-Öğretim Etkinlikleri Açısından Değerlendirilmesi”, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 2006(3):263-278
7. Özçelik, D. A. (2010). “Eğitim programları ve öğretim”, Ankara , Pegem Akademi Yayıncılık.
8. Sönmez, V. (2008). “Program geliştirmede öğretmen elkitabı”, Ankara, Anı Yayıncılık.